

Skjermbruk i skolen – hva vet vi så langt?

Marte Blikstad-Balas

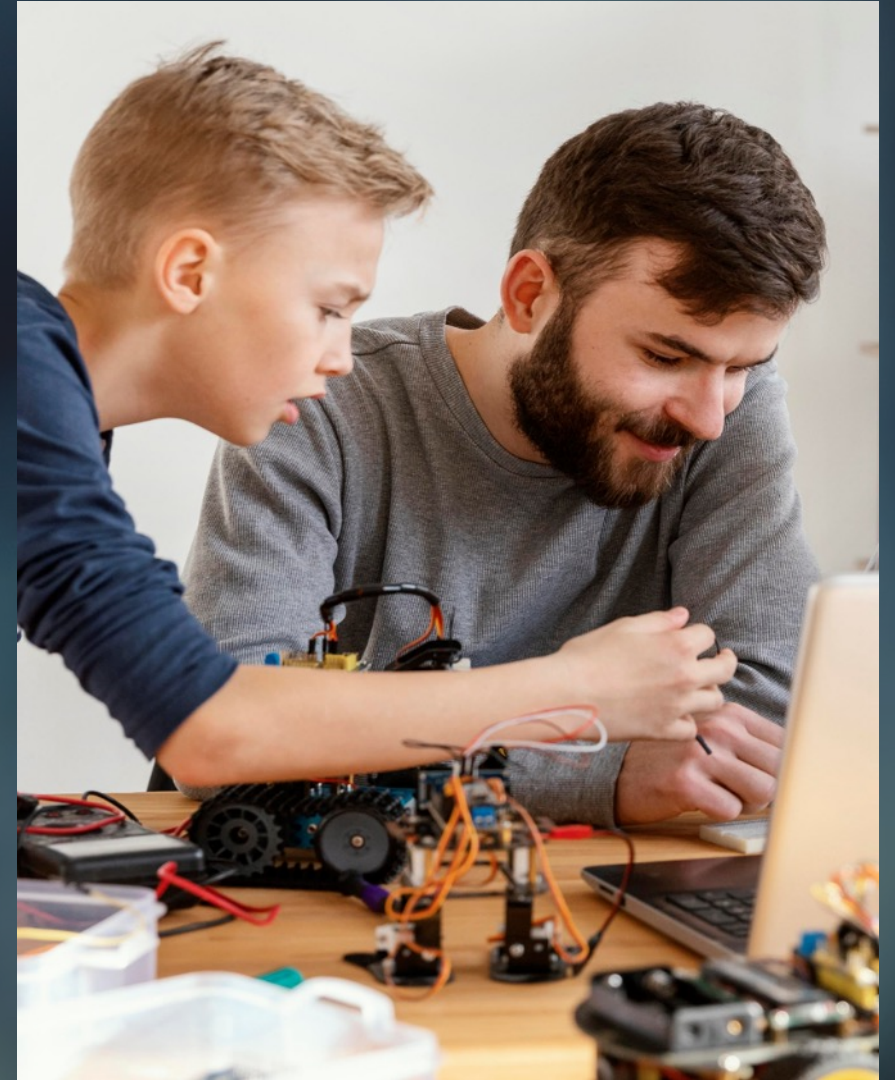
«Skjerm» og «skjermtid»

- Hva teller som skjermtid?
- All skjermtid er ikke lik, så vi må slutte å snakke om «skjermtid» som et utelukkende negativt fenomen
- Jeg bekymrer meg selv som forelder for DELER av egne barns skjermtid

Enorm variasjon

- Hvordan påvirker teknologien «skolen» er vanskelig å svare på – men det er absolutt lurt å se på hvordan det påvirker hver enkelt skole eller klasse
- Det er ikke gitt at de problemene jeg tar opp og de mulighetene jeg viser gjelder på DIN skole i dag

Hvorfor digitaliserer vi?

MER LÆRING?

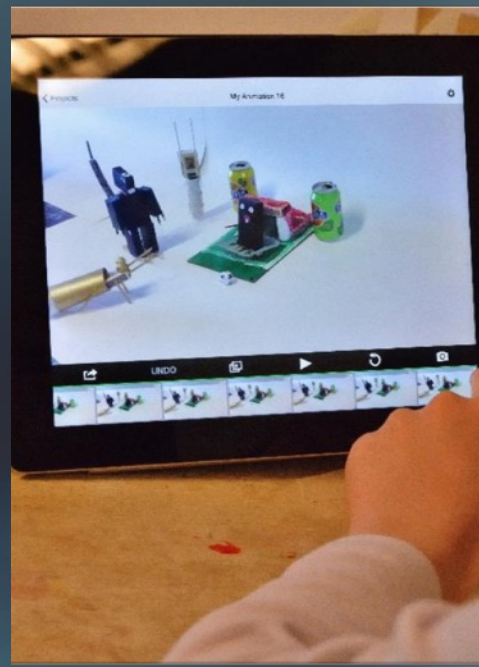
BEDRE LÆRING?

ALLE TRENGER DIGITAL
KOMPETANSE?

DEN "DIGITALE
FREMTIDEN"?

Forestillinger om digitalisering

Digitaliseringen i mange klasserom

(Blikstad-Balas and Klette 2020; Blikstad-Balas and Davies 2017; Kure, Brevik et al. 2023; Salomon 2016; Selwyn 2016, Selwyn, Hillman et al. 2021)

Digital teknologi ≠ innovasjon

- Teknologi gir ikke nødvendigvis mer innovative undervisning
- Faktisk kan teknologien forsterke tradisjonelle undervisningsformer
- Teknologi formes alltid av måten den brukes på – det finnes ikke nøytral teknologi

Hva skjer når vi flytter skolens
lesing og skriving fra bøker,
tavler og papirer til skjermer?

Vi vet for lite om forskjellene på å lese på skjerm versus papir, men den forskningen vi faktisk har tyder på at papir er klart best for læring – og det elever og studenter ofte foretrekker

Delgado, P., Vargas, C., Ackerman, R., & Salmerón, L. (2018). Don't throw away your printed books: A meta-analysis on the effects of reading media on reading comprehension. *Educational Research Review*, 25, 23–38.

TABELL 8.5. Lengde på den lengste teksten elevene i PISA-undersøkelsen oppgir å ha lest i morsmålsfaget sitt, prosentandel nordiske elever. Spørsmålet er: «I løpet av dette skoleåret, hvor mange sider er den lengste teksten du har blitt bedt om å lese i norskfaget?»

	Norge	Danmark	Finland	Island	Sverige
Én side eller mindre	5	0	4	4	3
Mellom 2 og 10 sider	37	8	11	14	29
Mellom 11 og 50 sider	21	12	4	23	17
Mellom 51 og 100 sider	8	6	6	16	10
Mellom 101 og 500 sider	25	70	67	37	37
Mer enn 500 sider	4	4	7	5	4

Samsvarer godt med observasjoner vi gjør i klasseromsforskningen, se for eksempel Gabrielsen og Blikstad-Balas (2020).

Hva med det faglige innholdet?

Hvordan skal eleven vise forståelse?

- Enorme muligheter digitalt (lage en film, skape en animasjon, samskrive noe, lage podcast, etc)
- Enorme muligheter til å lagre alt de gjør over tid
- Men også mange heldigitale verktøy proppfulle av klikk-klikk-klikk-oppgaver

Lærerne

- Fremdeles en utfordring at det er så stor variasjon i lærernes kompetanse – ildsjeler er ikke jevnt fordelt på skolene
- En lærer skal alltid kunne begrunne pedagogisk (ikke bare praktisk) hvorfor noe skjer i et gitt format eller på en gitt app – det er ikke urimelig at foreldre vil ha aktive begrunnelser for valg av ressurser barna utsettes for

Overdreven overvåkning

«Det er en form for stalking, at de vet nøyaktig hva jeg driver med hele tiden. Man blir mer skjerpet når man vet at lærer kan se hva man gjør. Man kan også bli veldig forsiktig. Det kan hende at man blir redd for å gjøre noe.» (Elev på niende trinn, NOU 2023:19)

Hovedpoenger

- Digitalisering kan føre til både bedre og dårligere læring
- Vi må sikre at elevene får god leseopplæring både på skjerm og papir
- Foreldre og lærere må jobbe sammen for god digital praksis – her må skolene gi nok informasjon om hvordan de jobber med teknologi, og foreldre må følge opp hjemme